

# Statnett må eie eksportkablene

## ENERGIPOLITIKK

Jon Tveit og  
Hans H. Faanes

**Energiloven av 1990** forutsatte et klart skille mellom nettvirksomhet og øvrig virksomhet som kraftproduksjon og omsetning. Dette for å unngå subsidiering fra monopol til konkurranseutsatt virksomhet. En ekspertgruppe om organisering av strømmettet innskjerpet i 2014 dette skillet. OED fulgte opp med et påbud om funksjonelt skille innen 2021.

**Det er da** forbausende at regjeringen har fått vedtatt en lov som tillater produksjonsselskaper å eie og drive utenlandsforbindelser. I Sverige er det kun Svenska Kraftnät som har rett til å eie utenlandsforbindelser.

Problemstillingen om et slikt eierskap er aktualisert gjennom konsesjonssøknad om en utenlandsforbindelse mellom Norge og Skottland, «NorthConnect». Bak denne søknaden står et konsortium bestående av Agder Energi, Lyse Produksjon, E-CO og Vattenfall. Altså fire produksjonsselskaper, hvorav ett også er utenlandsk.

I tillegg til de prinsipielle

grunner for å skille nett og produksjon er det flere forhold som tilsier at det må være sentralnetteier som bygger, eier og driver utenlandsforbindelsene:

■ Produksjonsselskaper vil finne større bedriftsøkonomisk lønnsomhet enn samfunnsnyttene fordi en utenlandsforbindelse vil gi prisheving for alt innenlandsk salg.

■ Ved at Statnett eier de norske deler av utenlandsforbindelsene vil inntektene fra disse gå inn i det norske sentralnettet. Slik kommer det alle deltagere i sentralnettet til gode, produsenter så vel som forbrukere. Inntektene vil ellers tilfalle den gruppen som står som eier av forbindelsen.

■ En ny utenlandsforbindelse vil redusere inntektene for de eksisterende forbindelsene. Derved reduseres inntektene ytterligere til sentralnettet hvis ikke Statnett står som eier.

■ En ny utenlandsforbindelse vil som regel kreve forsterkninger i sentralnettet. Kostnadene for disse forsterkningene må tas med når rentabiliteten for en ny utenlandsforbindelse beregnes. Det er bare sentralnetteieren, Statnett,

som ser alle kostnadene.

Det vil være lettere for Statnett å øke sin kapasitet enn for andre å etablere nye. Økonomien i utenlandsforbindelsene har vært så god at det ikke bør være noe problem å lånefinansiere nye utbygginger.

**Et argument** for annet eierskap enn Statnett har vært at det vil redusere norske nettkunders økonomisk risiko. Argumentet er dårlig siden en stor del av risikoen isteden tas av tre norske offentlig eide kraftselskaper.

Enhver ny utenlandsforbindelse for Norges del må begrunnes med samfunnsøkonomisk lønnsomhet, ikke bedriftsøkonomi for en produsentgruppe. Det er derfor nødvendig med en omfattende analyse for å finne ut om det er tilfellet. Dette er et krav konsesjonsmyndighetene må stille til alle, uansett hvem byggheren er. Den norske andelen av utenlandsforbindelsene må inngå i sentralnettet og derfor være eiet og drevet av Statnett. Produksjonsselskaper bør ikke gis konsesjon.

Jon Tveit og Hans H. Faanes,  
Energiveteranene.no  
hans.faanes@ntnu.no